Taş, M. R. (2021). Ngugi Wa Thiong'o'nun *Petals of Blood* adlı romanının neo-kolonyal uygulamalar ışığında tematik olarak incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 9 (4), 222-236.

Volume 9/4 December 2021

p. 222/236

Article History:

Received

22/10/2021

Accepted

30/10/2021

Available online

23/12/2021

**NGUGİ WA THIONG'O'NUN *PETALS OF BLOOD* ADLI
ROMANININ NEO-KOLONYAL UYGULAMALAR
IŞIĞINDA TEMATİK OLARAK İNCELENMESİ¹**

**A Thematic Reading of Ngugi Wa Thiong'o's Novel *Petals of Blood* in
Light of Neo-Colonial Praxes**

Mehmet Recep TAŞ²

Öz

İlk üç romanında Kenya'nın sömürü altındaki toplumsal dokusunu tasvir eden Thiong'o, dördüncü romanı *Petals of Blood*'da, Kenya'nın sömürü döneminden sonraki toplumsal yapısını gözler önüne sermektedir. 1977'de yayımlanan roman, bağımsızlıktan sonra Kenya'nın ekonomik ve sosyal yapısının bir portresini çizmekte, özellikle de toplumun büyük bir kısmını oluşturan işçi ve köylü sınıfının yabancı sermayeli şirketlerle işbirliği içindeki açgözlü yerli burjuvazi ve siyaset sınıfı tarafından nasıl sömürülmeye devam edildiğini anlatmaktadır. Thiong'o, romanlarında hep Kenya toplumunun adaletsiz ekonomik yapısının ve onun dünya ekonomisiyle olan eşitsiz ilişkisinin birçok toplumsal rahatsızlığının temel nedeni olduğunu göstermeye odaklanan bir yazar olarak bilinmektedir. Neokolonyalizm, emperyalizmin 1970'lerden sonra ortaya çıkan yeni ve farklı bir uygulaması olarak bilinir. Başka bir deyişle, sömürgelerin bağımsızlığını kazanmasından sonra bile emperyalist sömürleri gizli bir şekilde sürdürmek için işleyen yeni bir sömürgeci baskı biçimi olarak tanımlanabilir. Thiong'o'nun, Kenya'nın bağımsızlığından sonra yazdığı romanları genel olarak yeni-sömürgeci uygulamalara ve politikalara odaklıdır. Thiong'o, bu romanda da, büyük fedakârlıklarla elde edilen bağımsızlığın kapitalist çıkarlarla gizli anlaşma içindeki yeni-sömürgeci (neo-colonial) seçkinler tarafından heba edildiğini kurgusal bir söylemle anlatmakta ve halkın neo-kolonyal uygulamalarla mücadele edebilmesi için yapılması gerekenleri Fanonist bir bakış açısıyla dile getirmektedir. Bu düzlemde hareketle, bu makale Thiong'o'nun neo-kolonyal politikalara mücadele etmek için öne sürdüğü tematik argümanları ortaya çıkarıp iç ve dış sömürüye karşı bir farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır.

¹Bu makale Van YYÜ Proje Ofisi tarafından desteklenen SBA-2019-7813 kodlu proje kapsamında oluşturulmuştur.

² Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, mehrectas@hotmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-5838-1948>

Anahtar Sözcükler: Thiong'o, sömürgecilik, yeni sömürgecilik, Kenya, elitizm

Abstract

Fictionalizing the colonized social fabric of Kenya in his first three novels, Thiong'o reveals the social structure of Kenya after the colonial period in his fourth novel *Petals of Blood*. Published in 1977, the novel presents a portrait of Kenya's economic and social structure after independence, particularly how the working class and the peasants, which constitute a large part of the society, continue to be exploited by the greedy local bourgeoisie and political class in collaboration with foreign-owned companies. Thiong'o is renowned as a writer who constantly focuses on demonstrating that Kenyan society's uneven economic structure and its unequal ties with the global economy are the core causes of numerous social evils. Neo-colonialism, which emerged around the 1970s, is known as a new and different form of imperialism. In other words, it can be defined as a new form of colonial oppression that operates to covertly perpetuate imperialist exploits even after the colonies gained independence. Thiong'o's novels written after Kenya's independence are generally focused on neo-colonial practices and policies. In this novel, too, Thiong'o narrates how the independence gained through great sacrifices is squandered by neo-colonial elites in collusion with capitalist interests and expresses, from a Fanonist perspective, what needs to be done in order for the public to be able to resist neocolonial practices. From this point of view, this article aims to reveal the thematic arguments put forward by Thiong'o to combat neo-colonial policies and raise awareness against domestic and foreign exploitation.

Keywords: Thiong'o, colonialism, neo-colonialism, Kenya, elitism

GİRİŞ

1970'lere gelindiğinde, sömürgeleştirilmiş ulusların hemen hepsi bağımsızlıklarını kazanmış, artık doğrudan toprak kontrolüne sahip olmamalarına rağmen batılı güçlerin siyasi, ekonomik ve kültürel uygulamalar yoluyla yeni bir sömürgecilik türü gerçekleştirmiş olduklarına inanılmaktadır. Yeni-sömürgecilik (Neo-colonialism) diye adlandırılan bu tür, en basit anlatımla, "az gelişmiş ülkelerin gelişmiş ülkeler tarafından dolaylı yollarla kontrolü"³ olarak bilinmektedir. Yeni-sömürgecilik (Neo-colonialism), dekolonizasyon döneminin başlangıcından itibaren post kolonyal eleştirmenler tarafından dile getirilen olumsuz kanotasyonlu bir kavramdır ve güçlü veya gelişmiş ülkelerin gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelere müdahalesini ifade eder. Post kolonyal teori eleştirmenleri, yeni-sömürgeciliğin, bir zamanlar sömürgeleştirilmiş ülkelerin kaynaklarını sömüren çokuluslu şirketlerin pratiği olduğunu iddia etmektedirler. Elleke Boehmer, *Colonial and Postcolonial Literature* adlı eserinde, "teorisyenler nedenler atfetmede farklılık gösterse de, 1950'lerde ve 1960'larda fiili sömürgeciliğin inişe geçmesiyle, süper ya da yeni emperyalizm olarak da adlandırılan daha az açık, daha sinsî bir sömürü biçiminin yükselişine tanık olunduğu konusunda genel olarak hemfikirdirler" der (2005, s. 9). Neokolonyalizm, genel olarak, kapitalist güçlerin (hem ulusların hem de şirketlerin) doğrudan yönetim yoluyla değil, uluslararası kapitalizmin operasyonları yoluyla tabi uluslara hükmetmesini sağlayan kapitalizmin daha ileri bir evresi olarak da bilinmektedir. Gelişmiş ülkelerin gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelerdeki yatırımları, iddia edildiği gibi, bu ülkelerin kalkınması için değil, bu ülkelerde bulunan ucuz işgücü ile artı değeri sömürmek olduğu genel varsayımı nedeniyle neo-kolonyal olarak kabul edilir. Kwame Nkrumah, *Neo-Colonialism, the Last Stage of imperialism* adlı eserinde neo-kolonyalizmi şu şekilde ifade etmektedir:

Günümüzün yeni-sömürgeciliği, emperyalizmi nihai ve belki de en tehlikeli aşamasında temsil ediyor... Eski moda sömürgecilik artık tamamen ortadan kaldırılmıştır. Bir bölge sözde bağımsız hale geldiğinde, geçen yüzyılda olduğu

³ "the control of less-developed countries by developed countries through indirect means." Halperin, S. (2020, May 6). Neocolonialism. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/neocolonialism>

gibi, artık süreci tersine çevirmek mümkün değildir. Mevcut koloniler kalabilir, ancak yeni koloniler oluşturulamaz. Emperyalizmin ana aracı olarak sömürgecilik yerine bugün yeni-sömürgecilik var. Neo-sömürgeciliğin özü, ona tabi olan devletin teoride bağımsız olması ve uluslararası ege menliğin tüm dışsal süslerine sahip olmasıdır. Gerçekte, ekonomik sistemi ve dolayısıyla siyasi politikası dışarıdan yönlendirilir (1974, s. ix).

Bu yönlendirme çeşitli şekillerde olabilir. Örneğin, istisnai bir durumda, emperyalist gücün birlikleri, yeni-sömürge devletin topraklarına askeri güç konuşlandırıp hükümetini kontrol altına alabilir. Bununla birlikte, genellikle, bu kontrol ekonomik veya parasal yollarla uygulanır. Yeni-sömürge devlet, bazen daha ucuz da olabilen başka ülkelerden rakip ürünleri almak yerine emperyalist gücün imal edilmiş ürünlerini almak zorunda da kalabilir. Yeni-sömürge hükümet politikası üzerindeki kontrol, emperyalist güc tarafından kontrol edilen bankacılık sistemi vasıtasıyla da sağlanabilir. Yeni-sömürge ülkenin üretime dayalı gelişimini sekteye uğratmak için örneğin verilecek yardım parası için tarım ve hayvancılığı sekteye uğratacak düzenlemeler şart koşulur. Böylelikle toplum üreten değil tüketen bir toplum haline gelir. Yeni-sömürgeciliğin hareket halindeki yabancı sermayesi dünyanın daha az gelişmiş bölgelerinin kalkınması için değil, sömürü için kullanılır. Yapılan yatırımlar halkı değil yeni-sömürge ülkenin elitlerini kalkındırır, böylece zengin ve fakir arasındaki mesafe daha da büyür. Yeni-sömürge devletlerin yöneticileri, yönetme yetkilerini halkın iradesinden değil, neo-kolonyalist efendilerinden aldıkları destekten alırlar. Bu nedenle, eğitimi geliştirmeye, yabancı firmalar tarafından istihdam edilen işçilerinin pazarlık gücünü güçlendirmeye veya aslında yeni-sömürgeciliğin amacı olan sömürge ticaret ve sanayi modeline meydan okuyacak herhangi bir adım atmaya pek ilgileri yoktur. Bu nedenle, yeni-sömürge bir devlete yapılan "yardım", yalnızca yeni-sömürgeci efendi tarafından ödenen, yeni-sömürge devletten geçen ve yeni-sömürgeci efendiye artan kârlar şeklinde geri dönen döner bir kredidir (Nkrumah, 1974, s. xv). Nkrumah, Neo-kolonyal politikaların, bu politikalarla işbirliği içindeki burjuvazi ve politika yöneticilerinin yardımıyla gerçekleştiğini, ülkelerin kaynaklarının bu kesimler tarafından heba edildiğini, bunun önüne geçmenin tek yolunun halkın birlik olmasından geçtiğini vurgulamaktadır (1974, s. 259).

Avrupa devletlerinin İkinci Dünya Savaşı sırasında veya sonrasında sömürgelerinden vazgeçtiklerinde veya vazgeçmeye zorlandıklarında emperyalizmin varlığının sona erdiğini söylemek saflık olur. Elbette bir dekolonizasyon sürecine girilmiş, sömürge devletler birer birer bağımsızlıklarını almaya başlamışlardı. Bu göreceli bağımsızlık her ne kadar sömürge devletlerin halklarının ortaya koyduğu mücadeleler sayesinde gerçekleştiyse de, esas nedenlerden biri sömürgeci devletlerin her iki Dünya Savaşında birbirleri ile girdikleri savaşlar sonucu güçsüzleşmeleridir. Bir diğer neden de gittikçe fazla maliyetli hale gelen doğrudan (fiili) sömürünün yerine maliyeti daha az olan dolaylı sömürgecilik (yeni sömürgecilik) tercih etmelerine bağlanabilir. Bu nedenle, yeni-sömürgecilik, kısaca, sömürgeler tarafından bağımsızlık elde edildikten sonra bile emperyalist sömürüleri sürdürmek için gizli bir şekilde işleyen yeni bir sömürgeci baskı biçimi olarak tanımlanabilir. Frantz Fanon, yeni-sömürgeciliğin, tam da dekolonizasyon sürecinde mevcut olan kesin bir irade yitiminin sonucu olduğunu ileri sürer (Fanon, 1988, s. 120). Fanon'un bahsettiği irade yitimi, direkt sömürgeciliğe karşı yürütülmüş olan uzun ve acılı bir mücadeleden sonra bağımsızlık kazanan insanların uluslarını dolaylı sömürgeciliğe (neo-colonialism) karşı kolektif ulusal bir bilinç ile savunamama eksikliğine atıfta bulunur (Fanon, 1988, s. 121).

NGUGİ WA THIONG'O

Ngugi wa Thiong'o, sömürgecinin diliyle eğitim alıp çoğu eserlerini bu dille yazmış olmasına rağmen, belli bir tarihten sonra eserlerini kendi anadili olan Gikuyu dilinde yazan Kenyalı bir romancıdır. İngilizceyi sömürge dili olarak gören Thiong'o, bu dilin bilinçlerini esaret altına aldığını, bu esaretten kurtulmanın tek yolunun hem bu dili hem de bu dille verilen eğitimi reddetmeleri gerektiğini savunur. Dilin 'iletişim' ve 'kültür' araçları olarak birbirlerinin ürünü olduğunu, yani iletişimin kültürü yarattığını, kültürün de iletişimin bir aracı olduğunu savunan Thiong'o, dilin kültürü taşıdığını, kültürün de özellikle sözlü ve yazılı edebiyat vasıtasıyla kendimizi dünyada algılayıp konumlandığımız tüm değerleri oluşturduğunu ileri sürer (Thiong'o, 2011, s. 15). Thiong'o, Afrika ülkelerinde ortaya çıkan sorunların ve bu sorunların sömürgeci güçler tarafından sömürülebilmesinin en önemli nedenlerinden birinin Afrika ülkelerinin sosyolojik yapısının çoklu aidiyetlere dayalı olmasından kaynaklandığını belirtmektedir (Thiong'o, 2011, s. 1). Thiong'o sömürü politikalarının önce farklı kabileler üzerinden, ülkede toplum kabile yapısına dayalı değilse, bu kez Müslüman-Hristiyan veya Müslüman da yoksa Katolik-Protestan şeklinde ikili karşıtlar öne çıkarılıp, bu karşıtlar arasındaki anlaşmazlıklar ve karışıklıklar üzerinden sömürü yapıldığını öne sürmektedir (Thiong'o, 2011, s. 1). Yani Anglo Saxon kültürün halen uygulamada olan böl ve yönet politikasının altını çizmektedir. Batıdaki medyanın da algı yöneterek sorunun asıl nedeninin görülmesini engellediğini, böylece sömürünün devam etmesine katkı sağladığını belirtmektedir. Sömürülen ülke insanının medyanın algı kaydırma tuzağından kurtulup olayları daha net görebilmesi için büyük resme odaklanması gerektiğini, büyük resmin de 'emperyalist gelenek' ve 'direnme gelenek' adlı iki geleneğin çatışması olduğunun altını çizmektedir (Thiong'o, 2011, s. 2). Thiong'o, emperyalist geleneğin direnme gelenek için ekonomik, siyasal, askeri, kültürel ve psikolojik tehditler oluşturduğunu, bu tehditlerden en tehlikelisinin kültürel tehdit olduğunu çünkü "kültürü egemenlik altına alınmış bir toplumun ismine, diline, çevresine, mücadele ruhuna, birliğine olan güven ve inancının yok edilmiş olacağını" iddia eder (Thiong'o, 2011, s. 3). Ngugi wa Thiong'o'nun hayatına ve eserlerine bakıldığında projeksiyonunun hep sömürge günlerinde paramparça olmuş bir topluluğu yeniden oluşturmaya odaklandığı görülür. Bir röportajında, bu konu ile ilgili şöyle bir açıklama yapar:

Bütün diğer sanatçılar gibi, ben [de] insan ilişkileri ve bu ilişkilerin nitelikleri ile ilgiliyim. Çalışmalarımın üzerinde durduğum şey budur... İnsan ilişkileri; ekoloji, ekonomi, politika, kültür ve psikoloji alanlarında gelişme gösterir... Bu alanlar birbirlerinden ayrı değildirler. Birbirleri ile bağlantılıdır. Bir sanatçı olarak olayların bağlantılarını ortaya çıkarmak için ayrıntıları inceleyip insanların bu pencereden bakmasını sağlarsınız... (Pozo, 2004).

Böylesi bir pencereden bakan Thiong'o'nun romanlarına bakıldığında romanlarının da birbirlerinden ayrı olmadıkları, birbirleriyle bağlantılı olduğu görülmektedir. Romanlarda işlenen temaların kronolojik olarak Afrika halklarının Avrupalı Beyaz sömürgecilerle ilk karşılaşmalarından günümüze kadar yaşanan ilişkiler olduğu görülür. İlk üç romanı (*Weep Not, Child*, *The River Between* ve *A Grain of Wheat*) sömürgeciliğin başladığı ve devam ettiği dönemlerdeki konuları işlerken, *Petals of Blood*, *Devil on the Cross*, *Matigari* ve *Wizard of the Crow* adlı romanları da Kenya'nın bağımsızlık sonrası yaşadığı olayları ön plana çıkarmaktadır. Yazarın romanlarında bir bakıma sömürgecilik faaliyetlerinin başladığı dönemden bu yana Kenya halkının sömürgecilerle olan ilişkisinin tarihini aktarmakta olduğu görülür. *Petals of Blood* adlı dördüncü romanı da Kenya'nın bağımsızlığından sonra ülkede cereyan eden olayları konu edinmektedir. Thiong'o, sömürgeci gücün sömürü

zamanlarında uyguladığı dil, din ve eğitim gibi sömürü araçları sebebiyle insanların kendi öz kültürlerinden uzaklaştığını, bağımsızlıktan sonra bu durumun neo-kolonyalist politikaların ana kontrol aracı haline geldiğini belirtir (Thiong'o, 1981, s. 5).

Bir yazar olarak Thiong'o, ekonomik ve politik olaylardan ziyade, kültürel emperyalizme ve yeni-sömürgecilğe karşı yazılar yazmaktadır. Çünkü kültürel yeni-sömürgecilği, bağımsızlığın kazanılmasından sonra sömürgelerdeki kültür emperyalizminin devamı olarak görmektedir. Thiong'o'ya göre sömürülen ulusların yönetici sınıfı tarafından desteklenen sömürgeci devletlerin mali, siyasi ve askeri müdahalesi, sömürgecilik karşıtı mücadeleler sonucunda kazanılan özgürlüğün önemini geçersiz kılmıştır. Ngugi Wa Thiongo için roman, yalnızca Kenya'nın sömürgeci tarih yazımına geri dönmek için değil, aynı zamanda ulusal bir bilinç oluşturmak için de güçlü bir araçtır. *Petals of Blood* adlı romanı Thiong'o'nun Kenya yeni-sömürgeciliğine karşı tutumunu açık bir şekilde resmetmektedir. Roman, Kenya'nın yeni-sömürgeci politikalarla yönetilmesini kurgusal bir biçimde eleştirmektedir. Romanda yeni-sömürgeciliğin işleyişi gözler önüne serilmekte ve bu yeni-sömürgeciliğinden kurtulmak için halkın yolsuzluk, kapitalizm, toprak, eğitim ve ulus bilinci gibi bazı temalar etrafında bir araya gelip fikir birliği sağlamaları gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Keza geriye dönüş (flash back) tekniğine ağırlık veren roman, kapitalizmin kötülüğü, modernleşme ve yeni-sömürgecilik, bağımsızlık sonrası kriz ve hayal kırıklığı ve nihayet kadınların sömürülmesi gibi birçok temayı ele almaktadır. Thiong'o, *Writers in Politics* adlı eserinde *Petals of Blood* adlı romanı ile ilgili şu tespitte bulunmaktadır: "Ekonomileri ve kültürleri yabancıların egemenliğinde olduğu sürece hiçbir ülke, hiçbir halk gerçekten bağımsız olamaz. *Petals of Blood* ile göstermeye çalıştığım şey buydu: emperyalizm asla ülkemizi ve bizleri, Kenyalıları geliştiremez" (Thiong'o, 1981, s. 97).

PETALS OF BLOOD

Thiong'o'nun diğer romanların aksine bu romanda bir tek kahraman yoktur. Roman üçü erkek biri kadın olmak üzere dört farklı ana karakterin yaşadıkları şehrin içinde bulunduğu istikrarsızlık ve karışıklıktan kaçarak, Ilmorog adındaki küçük ve görece daha sakin bir köyde karşılaşmalarını işlemektedir. Ülkenin bağımsızlıktan sonra huzur ve refaha kavuşacağı beklentisinin gerçekleşmemesinin yarattığı hayal kırıklıkları içinde, karakterlerin olumsuzlukların içinden nasıl çıkacakları ile ilgili bakış açıları ve ortaya koydukları farklı tepkileri işlenmektedir. Başka bir deyişle, dört karakter de ülkenin içinde bulunduğu siyasi istikrarsızlıktan bunalmış, bu istikrarsızlığın neden olduğu kaosu yarattığı huzursuzluk ve keyifsizlikten bir nebze uzaklaşmak için şehirden daha sakin olabileceğine inandıkları Ilmorog köyüne taşınmışlardır. Olaylar, bağımsızlık mücadelesi zamanlarında Mau Mau⁴ hareketinin bir üyesi olarak silahlı mücadele veren ve şimdi

⁴ Mau Mau, 1950'lerde Kenya'nın Kikuyu halkı arasında ortaya çıkan militan Afrika milliyetçi hareketinin adıdır. Mau Mau (adın kökeni belirsizdir) Kenya'daki İngiliz egemenliğine karşı şiddet içeren direnişi savunmuştur. Hareket özellikle Kikuyu Merkez Birliği liderleri tarafından bağımsızlık hareketinde birliği teşvik etmek için kullanılan ritüel yeminlerle bilinmektedir. Mau Mau (aynı zamanda Hareket olarak da adlandırılır) 1947'de İngilizler için korucu olarak çalışan veya İngilizleri destekleyen Afrikalılardan intikam alarak başlar. 1952'de İngilizlere karşı şiddet ve muhalefet o kadar büyür ki, Kenya'daki İngiliz vali bir Olağanüstü Hal ilan eder ve İngiltere'den daha fazla asker ister. Olağanüstü Hal sırasında İngilizler binlerce Kenyalıyı tutuklar ve onları gözaltı kamplarında alıkoymaz. Kenya'nın her yerinde insanlar topraklarını terk etmeye zorlanır ve köyleri askeri koruma altına alınır. İngiltere, yerel siyasi liderleri Mau Mau hareketini desteklemek ve halkı isyana teşvik etmekle suçlar. Jomo Kenyatta da dahil olmak üzere birçok lider tutuklanıp hapse atılır. Kaynak: Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2019, March 20). Mau Mau. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/Mau-Mau>

Ilmorog'da bir bar işleten Abdulla, bir ara öğretmenlik yapan ve sonradan sendikacı olan Karega, genç yaşta gayri meşru bir ilişkiden bir çocuk doğurup çocuğu bir kanalizasyon çukuruna attıktan sonra Ilmorog'da yaşayan anneannesinin yanına gelen Wanja ve kendi ailesinin haksız kazançla zenginleşmesini kabullenemeyen bu yüzden ailesinden uzaklaşmak için Ilmorog'a gelen ve Ilmorog'daki mütevazı okulun müdürü olan Munira ve bu dört karakterin ilişkide bulundukları ikincil karakterler etrafında cereyan etmektedir.

Munira zengin ve dindar bir ailenin çocuğudur. Babası, İngiliz sömürgeciler ile işbirliği yaptığı gerekçesiyle Mau Mau üyeleri tarafından saldırıya uğramış fakat kurtulmuş, İngiliz sömürgeciliği zamanında elde ettiği zenginliği ve ayrıcalıklı yaşamı yeni rejim döneminde de sürdüren biridir. Munira, Siriana okulunda bir öğrenci iken katıldığı bir grev nedeniyle okuldan atılmış, bu yüzden kardeşler içinde kendini başarısız biri olarak gören biridir. Birkaç yerde öğretmenlik yaptıktan sonra daha sakin bir hayat sürdürülebileceğine inandığı Ilmorog'a, fazla öğrenci çekemeyen fakir bir okula gelir. Munira ile hemen hemen aynı nedenle Ilmorog'a gelen Abdulla, Munira'dan farklı olarak daha önce bağımsızlık hareketinde bulunduğu için Munira kadar tükenmişlik yaşamamakta, bağımsızlıktan sonra yapılanların bağımsızlık mücadelesi verenlere ihanet olduğunu düşünerek bu ihaneti en az hatırlatacak küçük ve sakin bir yerde yaşamak istemektedir. Daha sonra Wanja gelir Ilmorog'a. Bir zamanlar gelecek vaat eden iyi bir öğrenci olmasına rağmen, zengin bir işadamı olan Kimeria ile olan ilişkisi yüzünden sarsılan Wanja, yeni bir başlangıç yapmak için ilişkiden doğan bebeğini terk ederek büyük annesinin yanına gelip yerleşir. Son olarak da Karega gelir köye. Romandaki diğer karakterler de toplumun farklı kesimlerini temsil etmektedirler. Örneğin; Kimeria, ve Mzigo işbirlikçi zengin kapitalist kesimi temsil ederken, Chui öğrencilik yıllarında toplumsal gösterilerde yer alan fakat sonradan her türlü değeri görmezden gelen dejenerasyona uğramış solcu kesimi temsil etmektedir. Nderi wa Riera popülist ve sözünü tutmayan politikacı kesimi temsil ederken, Munira'nın babası Ezekiel muhafazakâr kesimi temsil etmektedir. Öte taraftan Nyakinyua, Muturi, Karega'nın babası Mariamu gibi karakterler de işçi-köylü kesimini temsil etmektedirler.

Roman bu dört karakter ve diğer karakterlerin ülke ve toplum ile ilgili farklı bakış açıları üzerinden şekillenmektedir. Ngugi'nin, yarattığı bu karakterlerle 1970'lerde elde edilen bağımsızlıktan sonra bağımsızlık için asıl mücadele edenlerin değil hem sömürge dönem hem de sömürge dönem sonrası sömürgecilerle işbirliği yaparak hiçbir bedel ödmeden zenginleşen çok yüzlü siyaset ve bürokrasi sınıfının öne çıktığını ve ülkenin kaynaklarını sömürdüklerinin altı çizilmektedir. Ngugi'nin hem bir önceki romanı *A Grain of Wheat* hem de bu romanda daha önce İngilizlerin sömürsü altında ezilen ve çoğunlukla işçi ve köylülerden oluşan halkın, bağımsızlıktan sonra bu kez yerel elitlerden oluşan bir burjuva sınıfının yönetimi vasıtasıyla sömürüldüğünü vurguladığı açıkça görülmektedir. Kapitalist emellerinden başka bir şey düşünmeyen bu elit burjuvazinin halka ve ülkeye ihanet ettiği düşüncesiyle romanı kurguladığı görülmektedir. Sourav Kumar Nag'in dediği gibi, "çok şaşırtıcı bir şekilde, her Kenyalının korneasına yansıyan ve en sonunda dört gün sonra elde edilecek olan özgürlük (Uhuru) vaadine rağmen, beklenen sevinç şüphe, suçluluk ve endişe kursakta kalır" (Kumar Nag, 2013, s. 144).

Petals of Blood'da işlenen temaların başında kapitalizm gelmektedir. Kapitalizm, *Petals of Blood*'da eleştirilip kınanmakta ve yeni Kenyalı seçkinlerin kapitalizm sistemi tarafından nasıl kontrol edilip yeni-sömürgeci emellerin birer maşası haline geldikleri tasvir edilmektedir. Karakterlerin dördü de esasen kapitalist sisteme karşı ruhen yenilmiş ve yeni yerli elitler tarafından sömürülmektedirler. Çiftçiler topraklarını çıkaracakları hasatları üzerinden kredilerle ipotek etmeye zorlanmakta; hasat kalitesi düşük çıkarsa, birçoğu kredi geri ödemelerini karşılayamayarak arazilerini satmak zorunda kalmaktadırlar. Bölgeye özgü bir içecek olan ve sadece tören ve kutlama anlarında içilen *Thang'eta* da

açgözlü kapitalizmin dikkatini çektikten sonra Nyakinyua'nın geleneksel bir törenle demlediği bir içecek olmaktan çıkıp, kısa sürede pazarlanmaya ve gelişigüzel her yerde tüketilmeye başlamaktadır. Abdulla'nın barına içeceği tanıtan Wanja, daha sonra Thang'eta operasyonunu durdurmaya zorlayan büyük şirketler tarafından sömürülmekte, ne o, ne de sloganı yaratan Munira, emeklerinin meyvesini alamamaktadırlar. Başlangıçta insanların rahatlamasına ve mevcut sorunlarından kaçmasına yardımcı olmak için kullanılan bir içecek, bir kavga ve anlaşmazlık içeceği haline gelebilmektedir. Kırsal kesimin az gelişmiş olmasından dolayı Uhuru (bağımsızlık) Ilmorog köyüne pek fayda sağlamaz. Ulusal hükümeti ve bölgenin Parlamento Üyesi Nderi wa Riera gibi ulusal geliri kontrol eden siyasi seçkinler rüşvet ve kötü yönetim yoluyla halkı sömürmektedirler. Karega'nın, "kıtanın her köşesi artık uluslararası kapitalist soygun ve sömürünün kolayca ulaşabileceği bir yerde" (Thiong'o, 1977, s. 262) diye hayıflanmasından anlıyoruz ki Thiong'o'nun kurguladığı yer (setting) de uluslararası kapitalizm ve sömürünün işbirlikçileri olan yerli iş insanları ve siyasetçilerle dolup taşmaktadır. *Petals of Blood*'da materyalizmin tüm çeşitlerine tanık oluruz. Kendini materyalist emellere kaptıranlar arasında eskiden sömürgeci yönetime karşı çıkan fakat eline fırsat geçince sömürgecilerden daha da acımasız olan okul müdürü ki sonradan eğitim bakanı olan, Chui de yabancılarla bir şekilde bağlantı kurup zenginleşme peşindedir. Açgözlü bir diğer kapitalist de Kimeria'dır. Kimeria, İngilizlerin sıkıyönetimi zamanında İngilizlerle işbirliği yapan, İngilizlerin öldürdüğü Mau Mau direnişçilerinin cesetlerini ortadan kaldırarak para kazanan, yani İngilizlerin pisliklerini temizleyen bir karakterdir. Patrick Williams; Kimeria, Chui, Nderi ve benzeri karakterleri "soydaşlarının aktif sömürüsüne dâhil olan kişiler" olarak tanımlar (Williams, 1999, s. 85). Williams, bu gibi kişilerin düşündüğü tek şeyin elde edecekleri kapital olduğunu, kendi çıkarlarını her zaman toplumsal çıkarların önüne koyduklarını, asgari çıkarları için toplumun azami çıkarlarını anında göz ardı etmekten tereddüt etmeyen figürler olduklarını ileri sürmektedir (Williams, 1999, s. 85). Thiong'o da aynı şekilde düşünmektedir ki bu üç karakteri aynı şekilde resmetmektedir. Ilmorog'da meydana gelen kuraklık tehdit edici ve katlanılmaz boyutlara ulaşınca, Karega köy sakinlerinden oluşan bir heyet ile parlamentonun bulunduğu Nairobi'ye gidip köyün de temsilcisi olan parlamenterden yardım isteme fikrini ortaya atar. Böylece romandaki dört kahramanın liderliğinde çiftçi, esnaf, memur ve diğer mesleklerden bir delegasyon oluşturulup Nairobi'ye doğru yola çıkılır. Şehre vardıklarında normalde bir parçası oldukları toplumun sorunlarına çare bulmak için var olması gereken kurumdan ve bu kurumların başındaki yöneticilerden bekledikleri yardımı alamazlar. Kiliseyi yöneten Jerrod Brown yorgun ve bitkin düşen Ilmoroglulara yiyecek ve barınma sağlamaya çalışmak yerine onlara İncil'den sureler okuyarak sadece sabır ve metanet tavsiye eder. Onların buralarda başıboş dolaşıp birilerinden bir şeyler dilenmemelerini söyler. Görevleri toplumsal sorunları çözmek olan yetkililerden sorunları çözme talebinde bulunmayı dilencilik olarak gören din adamının tavrı karşısında hayal kırıklığı yaşayan heyet bireyleri dini otoritenin de halktan yana değil de sömürü düzeninden yana tavır takındığını ve dinin eylemden ziyade, söylem düzeyine indirgendiğini düşünmeye başlarlar. Dini otoriteden umduklarını bulamayan heyet bir zamanlar Siriana Okulunda birlikte okudukları ve şimdi bölgenin eğitiminden sorumlu kişisi olan Chui'yi ziyaret etmeye karar verirler. Fakat eğitimden sorumlu Chui seçkin bir grubu ağırlamakla meşgul olduğunu ve köylüler tarafından rahatsız edilmek istenmediğini belirtir. Bunun üzerine daha önce Wanja ile bir ilişki yaşayan ve şimdi zengin bir işadamı olan Kimeria ile görüşüp sorunlarına yardımcı olması talebinde bulunmaya karar verirler. Kimeria, köylülerden Wanja'nın da içinde bulunduğu birkaç kişiyi konuk eder fakat bu sırada Wanja'ya cinsel tacizde bulunur. Kimeria'dan da arzu ettikleri desteği bulamayan heyet Ilmorog parlamenti Nderi'ye gider. Ilmorog parlamenti Nderi wa Riera da köylülerle isteksizce de olsa bir görüşmeyi kabul eder ancak çıkan tartışmalar sonucunda köylülerin huzuru bozduklarını öne sürerek polise dağıtılmaları doğrultusunda direktif verir. Köylüleri en sıcak karşılayan aldığı eğitimi

fakirlere yardım yolunda kullanmak isteyen sosyal demokrat Avukat olur. Avukat, Onlara barınma ve yiyecek yardımında bulunur ve en önemlisi onların sözcülüğünü üstlenir. Tabi Avukat da bu arada yazılı ve görsel medyada öne çıkarak yapılan ilk seçimde parlamentoya girer. Parlamentoya girdikten sonra reformist düzenlemeler için çalışan Avukat daha sonra bir suikast sonucu öldürülür. Thiong'o'nun; işçi, köylü ve alt sınıftan memurlardan oluşan bu heyetin ülkeyi yönetenlerin bulunduğu Nairobi'ye yaptığı seyahati bu şekilde kurgulayarak, sömürge dönem sonrasında ülkenin yönetimini ele alan ve toplumun üst-elit kesimini oluşturan politikacı, din adamı, sermaye sınıfı ve bürokrasi sınıfının ülke sorunları karşısında aslında ne kadar duyarsız olduklarını vurgulamak istediği söylenebilir. Chijoke Uwasomba, Kenya'nın sömürgeci kapitalist güçlere karşı uzun ve meşakkatli bir savaş sonucunda bağımsızlığını kazandığını, fakat bağımsızlıktan sonra kapitalist güçlerin gönüllü suç ortakları gibi davranan şeytan ruhlu yerli insanların politikaları yüzünden durumun daha da kötüleştiğini belirtmektedir (Uwasomba, 2006, s. 96). Uwasomba, Ngugi'nin de ülkedeki sömürü ve köleliğin daha önce yabancı dış güçler tarafından gerçekleştirildiğini, fakat şimdi yerli iç güçlerin de halkı sömürmeye başladığını ve sömürünün neo-kolonyal uygulamalarla daha da acı ve ıstırap verici bir şekilde kendini tekrarladığı düşüncesinde olduğunu belirtmektedir (Uwasomba, 2006, s. 96). Ilmoroglular romanın dört kahramanı önderliğinde ülkenin başkenti Nairobi'ye yaptıkları seyahat arzu ettikleri desteği bulamayınca hayal kırıklığı ve öfke içinde Ilmorog'a geri dönerler. Bu olaydan birkaç yıl sonra Ilmorog'dan geçecek büyük bir otoyol projesinin varlığından söz edildiğinde sakin bir köy olan Ilmorog'da kısa sürede beton, demir ve cam yığınlarından oluşan binalar yükselmeye başlar, tarım alanları yerini beton yığınlarına bırakır. Kenya'nın mikro düzeyde bir prototipi olarak kurgulanan küçük Ilmorog köyü bir değişim süreci geçirmektedir. Büyük otoyolun yapımı ile birlikte politikacı ve sermaye sınıfını temsil eden Nderi, Mzigo, Kimeria ve Chui'nin etki alanına giren Ilmorog'da eski değerler yerini yeni ticari ilişkilerin doğurduğu değerlere bırakır. Abdulla ile küçük bir bar işleten Wanja ipotek olarak gösterdikleri topraklarını hacizden kurtarmak için sahip oldukları barı Mzigo'ya satarlar. Bir süre sonra Wanja, akıntıya karşı kürek çekmektense akıntıya uymaya karar verir ve daha karlı bir iş olacağını düşündüğü bir randevu evi açar. Ngugi'nin bu romanda çizdiği kurgu şu şekilde açıklanabilir: Sömürü zamanında sömürgeci dış güçler tarafından toprakları ellerinden alınanlar, bağımsızlıktan sonra aynı sömürgeci kapitalist güçlerle işbirliği içinde bulunan iç güçlerin sömürüsüne maruz kalmakta ve yine sahip oldukları toprakları işlemekten alıkonulmaktadır. Mzigo, Kimeria ve Chui gibi yerli sermaye sahipleri ülkeyi yöneten politikacılar ile birlikte önce yoksulluk içindeki köylüleri borçlandırıp haciz yoluyla topraklarına el koymakta sonra da o topraklardan yeni yollar geçirmeyi öngören yasal düzenlemeler yapmakta ve köylüleri de kendi topraklarında birer işçi olarak çalıştırmaktadırlar. Thiong'o başka bir deyişle, emperyal güdünün belli bir süre adını sömürgecilik (colonialism) olarak koyduğu uygulama ile sömürüyü gerçekleştirdikten sonra, ortaya çıkan yeni durumlara ayak uydurarak taktik değiştirdiğini ve yeni-sömürgecilik (Neo-colonialism) adı altında yeni uygulamalarla sömürüye devam ettiğinin altını çizmektedir. Yeni yol, bir yandan yeni iş imkanları yaratırken öte yandan bu yeni iş alanları da kaçınılmaz olarak bireyler arasında yeni alt yapısal iktisadi ilişkilerden kaynaklanan kapitalist ruhlu yeni bir kültürün (üstyapı) ortaya çıkmasına neden olur. Thiong'o, *Petals of Blood*'da Ilmorog'dan geçen yolun sadece yeryüzünün bir parçasını diğerine bağlayan bir bütünlük getirdiğini, Afrika kıtasının her köşesinin artık uluslararası kapitalist soygun ve sömürünün erişimine açık olduğunu, bunun da alt sınıfları oluşturan köylü, işçi ve küçük işletmelerin yararına olmadığını belirtir (Thiong'o, 1977, s. 312). Yazar ayrıca yabancı sömürgecilerden büyük bedeller ödenerek alınan toprakların şimdi yeni kapitalist uygulamalarla bu kez yerli sömürgecilerin eline geçtiğinin ve alt sınıfların yaşam standartlarında hiçbir şeyin değişmediğinin de altını çizmek istemektedir.

Thiong'o'nun öne çıkardığı temalardan bir diğeri ise toprak temasıdır. Kurgunun geçtiği Ilmorog'da tarım önemli bir iş alanıdır. Bağımsızlıktan önce İngilizler tarafından el konulan tarım alanlarına, bağımsızlıktan sonra bankalar ve tekelleşmiş iş dünyası el koymakta, işçi ve köylü kesimi kendi topraklarında karın tokluğuna çalıştırılmaktadırlar. Ürettikleri ürünler işbirlikçi ülke yöneticilerinin yanlış tarım politikaları nedeniyle sübvans edilmediğinden, toprak sahipleri işlerini döndürmek için bankalardan veya zengin tefecilerden kredi almak zorunda kalmakta, ürünleri istenilen geliri getirmeyince de kredi borçlarını geri ödeyememektedirler. Böylece ellerindeki tek geçim kaynakları olan arazilerine haciz gelmekte ve toprakları ellerinden alınıp rant kaynağı haline gelmektedir. Kenya'nın sömürge yönetimi sırasında olanlar, bu kez yerli sömürgeciler eliyle yeniden ortaya çıkmaktadır. Sömürge döneminde meydana gelen toprak kaybı ve ardından onu geri alma senaryosu tekrar işlerlik kazanmakta, ancak bu kez mücadele yeni-sömürgeci güçlere karşı yürütülmektedir. Roman karakterleri, bağımsızlıktan sonra sömürü düzeninin biteceğinin ve her şeyin daha iyi olacağının umudunu taşırlar. Ancak hükümet yolsuzlukları, siyasi hayal kırıklıkları ve ekonomik umutsuzluklar ile karakterize edilen bir bağımsızlık sonrası portresiyle karşılaşan karakterler, bağımsızlıkla birlikte ulusal yeniden yapılanmanın yoksulluğun ve güçsüzlüğün nedenlerini ortadan kaldıracacağı varsayımının temelsiz olduğunu görürler. Toprak o kadar önemlidir ki, Thiong'o, toprağını satanı vatan hainliği ile eş saymaktadır (Thiong'o, 1977, s. 344). Ilmorog sakinlerinin Nairobi şehrine yaptığı yolculukta okuyucunun tanık olduğu neo-sömürgeci kapitalizmin duygusuzluğu, sonunda pençelerini Ilmorog kasabasının kendisine de atar. Ilmorog, "hem yerli hem de yabancı yatırımcıları çeken yüksek potansiyelli turizm alanı olarak geliyor" (Thiong'o, 1977, s. 258). Yeni Ilmorog, zenginleşmek için arazi kapma peşinde olan Mzigo, Nderi wa Riero ve Reverend Jerrod gibi kapitalist işadamları için bir cazibe merkezi haline gelir (Thiong'o, 1977, s. 274). Ilmorog'a, yeni kapitalist sınıfın gücünü simgeleyen büyük modern binalar dikilir. Kapitalistler, yerlileri (işçi, köylü ve ırgatları) kredi tuzaklarına düşürerek topraklarına el koyarlar (Thiong'o, 1977, s. 275). Wanja'nın büyükannesi Nyakiyua, "siyah sömürgeciler" (Thiong'o, 1977, s. 276) ile savaşmaya çalışır, ancak başaramadan ölür. Wanja ve Abdulla, iş yerlerini Mzigo'ya satmak zorunda kalır. Wanja, işyerini ve alkol ruhsatını kaybeder. Alkol ticareti artık Theng'eta bira fabrikasının yeni yöneticileri, yani Mzigo, Chui ve Kimeria tarafından tekelleştirilmiştir. Wanja'nın artık sahip olduğu tek şey olan bedeninden başka gelir elde edebileceği bir şeyi kalmamıştır. Bu nedenle genelev olan Sunshine Lodge'u kurar ve benzer şekilde yoksul kalmış diğer kadınları çalıştırmaya başlar. İronik bir şekilde, Chui, Mzigo ve Kimeria'nın kaderi, sömürdükleri çaresiz insanlar tarafından belirlenir. Kapitalist açgözlülüklerinin bir sonucu olarak kurulan genelevde ayrı odalarda çıkan yangın sonucu hayatlarını kaybederler. Ngugi, böylesi bir kurgu ile sömürgeci şiddete karşı direnmeci bir şiddeti öne çıkarmaktadır. Bağımsızlıktan önce nasıl ki dış sömürgeci güçlerin şiddetine karşı direnişçilerin şiddeti haklı çıkarılmaya çalışıldıysa, bağımsızlıktan sonra da bu kez iç sömürgeci güçlerin baskı ve şiddetine aynı şekilde karşılık verilmektedir.

Thiong'o bu romanda işlediği diğer bir tema da eğitimidir. *Petals of Blood*'ın karakterlerinin çoğu doğrudan veya dolaylı bir şekilde eğitim olgusu ile ilişkilendirilebilir. Örneğin, Munira, Abdulla, Karega ve sahip olduğu yetenekler nedeniyle yöneticiler tarafından örnek olarak gösterilen fakat sonradan okulda yapılan bazı boykotları örgütlediği için okuldan atılan Chui gibi karakterlerin Beyazların yönettiği *Siriana Okullarından* atıldıkları görülmektedir. Benzer bir şekilde, romandaki açgözlü kapitalist karakterleri temsil eden üç karakterden biri olan Mzigo'nun da eğitim kökenli olduğu görülmektedir. *Siriana Okullarında* okuyup mezun olmak zamanın şartlarında bir ayrıcalık olarak görülmektedir. Yükseköğrenim için Avrupa'ya gidip eğitimlerini tamamlayanların çoğunlukla bu okullardan mezun olanlar olduğu, eğitimlerini tamamladıktan sonra dönüp ülkenin elit kesimleri içinde yer bulabildiği görülmektedir. Simon Gikandi, *Siriana Okulları* ile ilgili yaptığı bir açıklamada

Ngugi'nin de böyle bir süreçten geçtiğini, bugün bağımsız Kenya'yı yöneten elit kesimin Siriana'dan mezun olan öğrenciler olduğunu belirtmektedir (Gikandi, 1972, s. 49). Eğitim olgusunun bu romanda da önemli bir yer tuttuğunu ve mevcut toplumsal durumun ortaya çıkmasına neden olduğu görülmektedir. Yazar, sömürgecilerin ülkeyi terk etmelerine rağmen, sömürge dönemindeki boğucu eğitim sisteminin, yeni yerel sömürgecilerin eliyle hala devam etmekte olduğunu, ülkenin tam bağımsızlığı ve ülke kaynaklarının tüm topluma eşit bir şekilde dağıtılması için kendi tarih ve kültürlerini öne çıkaran bir sistemin oluşturulması gerektiğini dile getirmektedir. *The River Between*'deki Siriana Okulu direktörü Peder Livingstone gibi, *Petals of Blood*'daki Siriana Okulu direktörü Peder Ironmonger'in de tek düşüncesi İngiliz İmparatorluğuna hizmet edecek inançlı bireyler yetiştirmektir. Ngugi'ye göre bu yöneticilerin öğrencilere gösterdiği ilginin asıl nedeni onları tarih ve kültürlerinden kopartma sürecinde uysallaştırıp itiraz etmelerinin önüne geçmektir. Çünkü tarih ve kültüründen kopartılmış kişilerden oluşan bir toplumun ona verilenlerin dışında bir talepte bulunması mümkün olamaz. Örneğin Chui, Ironmonger'in yönettiği Siriana Okulunda başarılı bir sporcu olduğu için arkadaşları arasında popüler olan bir öğrencidir. Bu başarısı ve popülerliğini kullanmak isteyen okul yöneticileri onu bazen arabayla gezdirir, konserlere götürür ve ona Shakespeare lakabı takarak onu başkan yaparlar. Chui direktörlere uyduğu sürece sevilen ve ödüllendirilen bir öğrencidir. Fakat Chui'nin 'Shakespeare' lakabı yerine ilk siyahi boks şampiyonu olan 'Joe Louis' lakabını benimsemesi Ironmonger'in itirazı ile karşılaşp kabul edilmez (Thiong'o, 1977, s. 28-29). Thiong'o'nun böyle bir kurgu ile görünüşte yardımsever ve iyiliksever görünseler de misyoner okullarının asıl amacının genç nesilleri tarih ve kültürlerinden koparıp onları asimile etmek olduğunu vurgulamak istediği açıktır. Ironmonger'in asıl amacının Chui'yi bir rol model yapıp diğer öğrencilerin de bu ödülleri almak için okul yönetiminin direktiflerine itiraz etmeden uymalarını sağlamak olduğunu vurgulamak istediği söylenebilir. Ngugi'nin yarattığı kurguda, okullar, her ne kadar elit kesimi yetiştiriyor olsa da, öğretilen müfredatın Afrika tarih ve kültürlerinden kopuk olmasından dolayı öğrencilerin bilinçaltında ait oldukları topluma yabancılaşıp uzaklaşmalarına neden olan sömürü aracı olarak sunulmaktadır. Munira'nın; okulun bando takımının davul ve borazanları eşliğinde her sabah ve her akşam askeri bir nizamda İngiliz bayrağını selamladıklarını, sonra [yine] askeri bir sıra düzeninde şapele gidip yaradan için koro [yaptıklarını], yaratıcıdan kardan daha beyaz olmaları için onları yıkamasını dilediklerini ve daha sonra Avrupa'dan yükselen ve kötülüğü yenen İmparatora dua ettiklerini hatırlaması kurgusu, Ngugi'nin Siriana Okulunda verilen eğitimin amacının ne olduğu ve öğrencilere aşılacak istenilen duygu ile ilgili düşüncelerini açıkça ortaya koymaktadır (Thiong'o, 1977, s. 29). *The River Between*, *Weep Not Child*, *A Grain of Wheat* ve *Petals of Blood* romanlarının dördünde de önceleri bu okullarda eğitim almaya başlayıp bir süre sonra yerli tarih ve kültüre dayalı eğitim veren okullara geçenler ve her şeyi gerçek hayatın dayattığı şartlar içinde öğrenen birkaç karakter dışında, Siriana Okullarında eğitim alan karakterlerin hemen hemen hepsi doğrudan veya dolaylı olarak halka ve ülkeye bir şekilde zarar vermiş veya ihanet etmiş karakterler olarak sunulduğu görülmektedir. Ironmonger'in emekliye ayrılması sonucu okula direktör olarak Cambridge Fraudsham atanır. Aslında, Ngugi'nin yeni direktörün ismini Cambridge Fraudsham olarak kurgulaması bile Ngugi'nin Avrupa eğitim sistemi ve amacı hakkında ne düşündüğünü açıklamaya yetiyor. Bilindiği gibi Cambridge İngiltere'nin önde gelen eğitim kurumlarının başında gelir. Bu ismin 'fraud' (hilekar, dolandırıcı) ve sham (yalan, sahte) kelimeleri ile bir araya getirilmesi, Ngugi'nin Avrupa eğitim sisteminin yalan ve hile ile dolu olduğu düşüncesi taşıdığını göstermektedir. Fraudsham göreve başladıktan bir süre sonra başarılı bir sporcu olması nedeniyle önceki direktör Ironmonger tarafından iltifat görüp öğrenci başkanı yapılan Chui'nin önderliğinde öğrenciler, giydikleri okul üniformalarının verilmesi ve yemeklerin daha iyi olması talebiyle grev yaparlar. Fakat Fraudsham polisi çağırıp grev ayaklanmasını bastırır. Ngugi, özellikle *Petals of Blood* adlı romanda grev motifini sık sık kullanmaktadır. Okulda yapılan her

grevden sonra bir kısım öğrenciler okuldan uzaklaştırılır. Her nesil birkaç fire ile yoluna devam eder. Örneğin Munira ve Chui daha iyi yemek ve okul üniforması talebi ile yapılan ilk grevde Siriana'dan uzaklaştırılırlar (Thiong'o, 1977, s. 29). Chui 'den sonra Avukat, Avukat'tan sonra Karega okuldan uzaklaştırılır. Daha iyi yemek ve okul üniforması talebi ile yapılan grevden sonra, öğrenciler ile Fraudsham'ın yıldızı bir türlü barışmaz. Fraudsham'ın düşüncesine göre;

Medeni toplumlar, düzeni kuranlar ve bu düzene uymak zorunda olanlardan oluşur. Liderler ve liderlik edilenler olmak zorunda, liderlik edilmeyi reddedenler liderlik yapamazlar. Cennet'te bile tanrının tahtı ve bu tahtın etrafında çeşitli alt rollerde bulunan melekler vardır. Fakat yine de uyum vardır" (Thiong'o, 1977, s. 170).

Fraudsham'a söylediği bu alıntı ile Ngugi, Batı ve Beyaz adamın eğitime nasıl baktığını vurgulamaktadır. Batı ve Batı eğitim sisteminin asıl isteğinin ayakları üzerinde durabilecek kabiliyet ve kapasitede bireyler yetiştirmek değil, Batılıların üstünlük ve liderliklerini içselleştirip olağan gören nesiller yetiştirmek olduğunu ima etmektedir. Başka bir deyişle, Ngugi'ye göre, Fraudsham şahsında somutlaşan Batı, kendini tanrı diğerlerini ise bu tanrının liderliğini ve üstünlüğünü kabullenmesi gereken kullar olarak görmektedir. Kulların herhangi bir konuda kendilerine hayat veren, onları koruyan, onların medeniyete, huzura, zenginliğe ve mutluluğa erişmesi için eğiten lidere karşı çıkması veya liderin niyetini sorgulaması doğanın kanununa veya ebedi düzene aykırıdır. Ngugi wa Thiong'o'nun çeşitli makalelerden oluşan *Homecoming* adlı kitabındaki eğitim ile ilgili görüşlerinden de aynı düzlemde çıkarsamalar yapmak mümkündür.

Bir sömürü altında yaşıyordum fakat bunu bilmiyordum. Okula gittiğim zamanlarda bile [bilmiyordum]. Bize sürekli toplumumuzun potansiyel liderleri olduğumuz söyleniyordu... Eğitim, kendini tanıma ve siyah adamın dünyadaki yeri gerçekliği üzerine kurulu değildi... Okul ve üniversiteler yalan ve yarım gerçeklerin abideleri gibiydiler... (Thiong'o, 1972, s. 49).

Ngugi'nin sömürgeci eğitim sisteminin simgesi olarak kurgulanan Siriana ve Siriana'yı yöneten eğitimcileri yukarıda belirtilen görüşler doğrultusunda tasvir ettiği görülmektedir. Sömürünün en önemli nedeni olarak nitelediği sömürgeci eğitim sisteminden geçip, aldığı eğitimin sayesinde ünlü bir yazar ve edebiyatçı olarak başarıyı yakalamış olmasına rağmen, Ngugi'nin romanlarındaki karakterlerin hemen hepsi ya eğitimini yarıda bırakmış ya da tamamlamış olsalar bile istenilen başarıyı elde edemedikleridir. Beyaz adamın sahip olduğu gücün eğitim sayesinde olduğu düşüncesi ile aileleri tarafından bir sürü güçlüğü katlanılarak misyoner okullarına gönderilen öğrencilerin ya okulu yarıda bıraktıklarının ya da tamamlasalar bile istenilen başarıyı elde edemediklerinin altı çizilmektedir. Thiong'o, bu tarz bir kurgulama ile, sömürge döneminde verilen eğitimin en önemli amacının sömürüyü perdelemek olduğunu, asıl hedefin Batılının önderliğini kabul edecek bireyler yetiştirmek olduğunu, Batı'nın üstünlük ve liderliğini kabul etmeden Batı eğitim sisteminden geçip başarıyı yakalamamanın mümkün olmadığını, bu sömürden kurtulmanın ise Batı'ya ait her şeyi reddederek kendi öz kültürüne sarılmakla mümkün olabileceğini vurgulamaktadır. Thiong'o'nun sömürgeci ve onların eğitim sistemleri ile ilgili düşüncelerini Karega karakteri üzerinden ortaya koyduğunu söyleyebiliriz. Karega okulda greve gitme nedenlerini anlatırken onlara öğretilen müfredatın İngiliz edebiyatı ve tarihi olduğunu, oysa kendilerini daha iyi tanımaları için onlara Afrika edebiyatı ve tarihinin öğretilmesi gerektiğini, bunun için de okulun Afrikalı idareciler ve öğretmenler tarafından yönetilmesi gerektiğini savunmaktadır (Thiong'o, 1977, s. 170). Ngugi, Karega'nın bu isteği ile öğrencilere öğretilen müfredatın, yani Siriana modeli eğitim sisteminin değişmesi

gerektiğinin altını çizmektedir. Tüm öğrenim hayatını Batı eğitim sistemi ile yürütülen Siriana modeli okullarda geçirmesine ve bu sistem üzerine kurulu Batı üniversitelerinde “İngiliz Edebiyatı” üzerine ihtisas görüp Batıdaki üniversitelerde ders vermiş olmasına rağmen, Ngugi'nin Siriana modeli okulları ve Batı eğitim sistemini sömürü aracı olarak görüp reddedilmesi gerektiğini düşündüğü görülmektedir. Bu eğitim sisteminin içeriğinin ‘öğrenciye görelilik’⁵, ‘hedefe görelilik’⁶, ‘hayatilik’⁷ ve ‘yakından uzağa’⁸ gibi bazı öğretim ilkelerini kapsamadığını düşünmektedir. Siriana modeli okulların Afrikalı öğrencileri ayakları üzerinde durabilen, kendi kendine yetebilen bağımsız bireyler olarak değil de Batı ve Batılıyı üstün ve lider olarak kabul eden bireyler olarak yetiştirdiğini böylece sömürünün devam etmesini sağladığını varsaymaktadır. Ngugi, *Writers in Politics* adlı kitaptaki bir makalede şöyle bir açıklama yapar; “Bir ülkenin eğitim sisteminin yürütülmesinin sadece o ülke halkının hak ve sorumluluğunda olması gerektiğine inanıyorum... Yabancıya gereğinden fazla güven ülkemizin geleceği için tehlikelidir” (Thiong'o, 1981, s. 39). Ngugi'nin, bu düşüncelerini Karega vasıtasıyla aktarmak istediği ileri sürülebilir. Yaptıkları gösterilerle Fraudsham'ın istifa etmesini sağlayan öğrencilere yeni müdür olarak aynı okuldan mezun olan ve Fraudsham'dan önceki müdür Ironmonger'in gözdesi olan yerli Chui atanır. Fakat Chui artık öğrencilik dönemindeki Chui değildir. Fraudsham'ın istifa ettirip yerine yerli bir müdürün atanmasını sağladıkları için zafer kazandıklarını düşünen öğrenciler, Chui'nin yaptığı ilk konuşma ile hayal kırıklığına uğrarlar. Karega, Chui'nin konuşmasını şöyle aktarır:

Konuştun ve bir takım kurallar açıkladın... Bütün öğretmenlerin, onun var olanı yıkıp yerine başka bir şey koymak için değil, var olan düzenin devamını sağlamak için geldiğini bilmelerini, Afrikalılaştırma programı olmayacağını... Okul geleneklerini koruyacağını, Afrikalı öğretmen, Afrika edebiyatı, Afrika tarihi veya Afrika şusu busu gibi anlamsız isteklerle ilgili bir şey duymak istemediğini... Önemli olanın iyi öğretmenler ve sağlam içerik olduğunu, tarihin tarih, edebiyatın edebiyat olduğunu ve insanların derilerinin rengiyle alakaları olmadığını, ırkçılığın birçok okul, devlet ve ulusun yıkılmasının nedeni olduğunu, Siriana'nın barışa ve insanların kardeşliğine inandığını, okulun asi ve gangsterler tarafından kontrol edilmesine asla izin vermeyeceğini ve Avrupalı Yabancıların korkmamaları gerektiğini söyledi... Sessizlik içinde onu dinledik... Hemen hemen bir dönem boyunca yaptığı konuşmayı tartışıp konuştuk... Chaucer, Shakespeare, Napolyon, Livingstone, Batılı Fatihler, Batılı mucit ve kaşifler öncekinden daha yoğun bir hiddetle beyinlerimize zerk edilmeye başlandı... Tekrar greve gittik... Sonuç zaten herkes tarafından biliniyor. Chui, okula Avrupalı bir subay tarafından yönetilen gösteri polisini çağırdı. Hepimiz birkaç kırık kemik ve kafa kırıklıkları içinde dağıtıldık. Okul kapatıldı, tekrar açıldığında okula kabul edilmeyen on civarı öğrenciden biriydim (Thiong'o, 1977, s. 173).

⁵ Öğrenciye Görelilik: Öğretme-öğrenme sürecinde yapılacak tüm etkinliklerin öğrencinin gelişim özellikleri, ilgileri, ihtiyaçları ve bireysel farklılıklarına göre yapılması ve öğrenciyi merkeze almasıdır.

⁶ Hedefe Görelilik: Öğretim birey, toplum, konu ve doğanın özelliklerine göre hazırlanır.

⁷ Hayatilik (yaşama yakınlık): Okul, öğrencileri gerçek yaşamda kullanabilecekleri bilgi ve becerilerle donatmalı ve onlara toplumdaki yetişkin rollerini kazandırmalıdır. Öğretim sürecinde öğrencinin ihtiyaç duyacağı yararlı, kullanılabilir bilgiler ve beceriler öğretilmelidir.

⁸ Yakından-Uzağa: Öğrenmenin yakın çevreden ve zamandan başlayarak uzak çevre ve zamana doğru yönelmesidir. (3, 4, 5, 6 numaralı dipnotlar, Özcan Demirel'in Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya adlı kitabından alınmıştır).

Ngugi'nin, bu paragrafla derileri siyah olsun ya da olmasın, Siriana Modeli okullarda eğitimini tamamlayanların, bu eğitimi reddedip kendi sosyal ve geleneksel kodları üzerinde hareket etmedikleri sürece beyaz adamdan farklı olamayacağını vurgulamak istediğini ileri sürmek mümkündür. Onun için Siriana Okulu, başarılı olmuş ve öğrenciliğinde grev liderliği bile yapmış olan Chui gibi yetenekli ve başarılı bir öğrenciyi amacı sömürü düzenini sürdürmek olan bu okula yönetici olarak atayıp aynı düzenin bu kez yerli işbirlikçiler tarafından sürdürülmesini sağlamıştır. Chui'nin yönetimine karşı yapılan öğrenci grevi kurgusuyla Thiong'o, toplumun baskıya karşı farkındalık geliştirdiğini ve baskı kimden gelirse gelsin birliktelikten doğan güçle toplumun muhalefet etmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Yeni öğrenciler artık eğitilmiş olup geleceklerini kurtarmak için her şeyi boyun eğen eskileri gibi değildirler. Yazarın, Karega karakteri ile yeni nesillerin artık kendi toplumsal tarih ve kültürlerini önceleyen ve toplumsal dokularına hitap eden bir eğitim almanın mücadelesinde olduklarını, bu mücadele esnasında sömürgeci okullardan atılmalarının onlar için çok fazla önem arz etmediğini vurgulamak istediği görülmektedir. Örneğin okuldan atıldığı için *Weep Not Child*'ın başkarakteri Njoroge'nin yaşadığı trajedi; ya da arzuladığı birleştirici eğitim sistemini kuramayan *The River Between*'nin başkarakteri Waiyaki'nin yaşadığı tükenmişlik; *Petals of Blood*'daki Karega'da görülmemektedir. Karega okuldan atılmış olsa bile yine de bildiği ve savunduğu alanlarda mücadelesine devam etmektedir. Karega da eğitimin önemine inanmakta fakat bu eğitimin öğrencilerin sosyal ve kültürel bağlamlarına uygun olmasını savunup bu doğrultuda mücadele vermektedir. Onu Ilmorog'a, Munira'nın çalıştırdığı okula getiren de bu arayıştır zaten. Ilmorog'da üç sınıftan oluşan bir ilkokulda idarecilik yapan Munira, Karega'nın öğrenciliğinde ona öğretmenlik yapan ve onu Siriana'ya kaydeden kişidir. Ngugi, Karega'yı ideal bir öğretmen olarak kurgulamaktadır. Öğrencileri anlayan, onların ihtiyaçlarına cevap veren, kendilerini ve çevrelerini tanıyabilmeleri için bilinç ve algılarını genişleten, eğitimin ilkelerinden biri olan 'yakından uzağa' ilkesi gereği öğrencilere Ilmorog, Kenya ve genel olarak da tüm Afrika'yı ve tarihlerini anlatan bir öğretmendir Karega. Özetle söylemek gerekirse, Karega Siriana okullarında öğretilmeyen ne varsa onu öğretmeye çalışmaktadır. Fakat Karega'nın yaptıkları Munira'nın savundukları ile çelişir. Munira eğitimin özne durumları üzerine değil gerçek olgular üzerine kurulması gerektiğini savunmaktadır. "Çocuklarımız, dün ve bugün bizi deforme eden nedenlere bakmalıydılar. [Bu çocuklar] geçmişte de bizi deforme eden nedenlere bakmalılar, böylece başka toprakların çocuklarının ellerini tutmaktan korkmayan yaratıcı yeni kuşak kadın ve erkekler ortaya çıkacaktır..." (Thiong'o, 1977, s. 247). Bu cümleler Karega'nın geçmişe ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Mevcut durumlarının oluşmasına neden olan geçmişe bakarak, geçmişteki yanlış ve doğruları değerlendirerek bir gelecek oluşturmak istemektedir Karega. Karega'nın bu isteği açık-sistem eğitim şemasındaki dört öğeden (girdi-işlem-çıktı-dönüt) biri olan 'dönütü' çağrıştırmaktadır. Bireylerde istendik davranış oluşturmak için önce bir hedef saptanır ve bu hedefe ulaşmak için de açık-sistem denilen bir sistem uygulamaya konulur. Girdi, işlem, çıktı ve dönütten oluşan bu sistem eksiksiz ve tavizsiz uygulanırsa arzu edilen hedefe ulaşılabilir. Arzu edilen hedefe ulaşıldıkça da yeni hedefler seçilir ve aynı sistem uygulamaya konulur. Böylece sürekli bir ilerleme sağlanır. Eğitimden başlayıp bu sistem kurumsallaştırılıp toplumun tüm katmanlarına uygulandığında toplumsal ilerleme bir süreklilik kazanır. Karega, mevcut olumsuz toplumsal durumların geçmiş tecrübelerden veya geçmişte gereken yer ve zamanda gereken adımların atılmamasının bir sonucu olduğunu düşünerek öğrencilerine geçmişlerini, tarihlerini öğretmeyi öncelemektedir. Fakat elindeki olanaklar yani girdiler eksik veya yetersiz olduğundan istenilen çıktıların oluşması gerçekleşmemektedir. Ülkedeki kuraklık nedeniyle oluşan kıtlık ile mücadele eden öğrencilerin önceliği tarih öğrenmek değil kıtlıktan bir an önce kurtulma arayışıdır. Bu durumu fark eden Karega böylesi bir kıtlıkta teori üzerine kurulu bir içerik öğretmenin anlamsız olacağını düşünerek daha çok acil pratik önlemler almak için Ilmorog'daki halkı örgütleyerek Ilmorog'un içinde bulunduğu kuraklıktan doğan sorunlara kayıtsız kalan

ülke yönetenlerinin bulunduğu şehre gidip yönetenlerden sorunlara çözüm bulmalarını talep etmeye karar verir.

SONUÇ

Post-kolonyal Kenya'da geçen *Petals of Blood*, ülkenin yeni siyah liderlerinin ekonomik sömürüsü bağlamında kendileri için anlamlı bir yaşam kurmaya çalışan bir grup işçi ve köylünün hikâyesini anlatmaktadır. Çeşitli entrikalarla yerli girişimcilerin elinden alınıp yabancı girişimcilere satılan içki fabrikasının üç Afrikalı yöneticisinin esrarengiz bir şekilde çıkan yangında ölmesi ile başlayan roman, geçmişe doğru yaptığı seyahatlerle bağımsızlıktan sonraki hayal kırıklıkları ile boğuşan dört ana karakterin birbirleri ve diğer karakterlerle kesişen yaşamlarından kesitler sunmaktadır. Esrarengiz yangının dört zanlısının iç içe geçmiş hikâyeleri ortaya çıktıkça, bağımsızlıktan sonra devlet yönetimini ele geçiren yerli politikacı, bürokrat, din adamı ve diğer kesimlerden liderlerin, kendilerini defalarca yüzüstü bırakmasından hüsrana uğramış insanların kahredici portreleri de ortaya çıkmaktadır. Roman, 1977'de yayınlanınca o kadar ilgi gördü ki, Thiong'o Kenya hükümeti tarafından hiçbir suçlama olmaksızın hapsedildi. Thiong'o bu roman ile Fanonist ve Marksist bir çizgi çizmektedir. Fanonist bir çizgi çizmekte çünkü sömürgeci şiddetin karşısına direnmeci şiddeti koymakta; Marksist bir çizgi çizmekte çünkü ezilenlerin (işçi, köylü, emekçi) tarafını tutmaktadır. Thiong'o, hemen hemen tüm eserlerinde olduğu gibi bu romanda da birleştirici olarak gördüğü bazı motifleri sıkça kullanmaktadır. Eğitim, toprak, gelenek-görenekler, dil vb. temaları işleyerek ulusal bir bilinç yaratmaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, geriye dönüş tekniğine ağırlık veren roman, kapitalizmin kötülüğü, modernleşme ve yeni-sömürgecilik, bağımsızlık sonrası kriz ve hayal kırıklığı ve nihayet kadınların sömürülmesi gibi birçok temayı da ele almaktadır. Thiong'o aynı zamanda; geçmişin, bugünün ve geleceğin bir süreklilikten oluştuğunu varsayan bir tarih görüşü sunmaktadır. İster bireyin ister toplumun hayatında olsun, geçmiş, şimdi ve gelecek dinamik olarak birbiriyle ilişkilidir ve her biri diğeriyle harmanlanmaktadır. Frantz Fanon, yerli entelektüel yazarların ulusal bilince erişme sürecinde üç safhadan geçtiğini söyler. Birinci safha, yazarın koşulsuz bir şekilde asimile olduğu safhadır. İkinci safha, yazarın rahatsızlık da duysa geçmişe bakarak nedenin ve müsebbibin kim olduğunu hatırladığı safhadır. Üçüncü safha ise kavga ve mücadele safhası ve yazarın halkını uyandırmaya çalıştığı safhadır (Fanon, 1967, s. 40-41). Thiong'o'nun eserlerine ve bu eserlerde kurgulanan devinimlere bakıldığında, Thiong'o'nun üçüncü safhada bir entelektüel yazar olduğunu söylemek mümkündür. Thiong'o için eğitim almış olmalarına rağmen ülkenin içinde bulunduğu olumsuzluğun sebebi olan politikacılar, dini otoriteler, bürokrasi, elit ve konformist orta-üst sınıf burjuvazi ve sermaye sınıfının sömürüsü ile Avrupalı sömürgecilerin sömürüsü arasında pek bir fark yoktur. Kurguladığı karakterler ve bu karakterlere yüklediği roller göz önüne alındığında, ülkeyi Avrupalı sömürgecilerden kurtaran kesimin, genel olarak birliktelik ve direniş ruhu vasıtasıyla formal bir eğitim almamış da olsa işçi, köylü ve alt sınıf memurlar olduğudur. Romanın sonunda her ne kadar çok kalın bir şekilde vurgulanmış olmasa da öyle anlaşıyor ki Thiong'o'nun bu birliktelik ve direnç var oldukça eski sömürgecilerle işbirliği içinde olan bu yeni ve yerli sömürgecilerin de kaybetmeye mahkûm oldukları düşüncesinde olduğu görülmektedir. Ntongela Masilela, *Petals of Blood* üzerine yazdığı bir makalede, Ilmorog'un varsılıktan yoksulluğa düşüşünün nedenini iki tarihsel sürece bağlamaktadır. Kolonyalizmin Kutsal Üçlüsü: Hristiyanlık, Ticaret, Medenileştirme (İncil, Sikke, Silah) ve Neo-Kolonyalizmin Kutsal Üçlüsü; Yozlaşma, Açgözlülük, İhtilaf (Para, Fahişelik, Kabilecilik).

KAYNAKÇA

- Boehmer, E. (2005). *Colonial and postcolonial literature*. New York: Oxford University Press.
- Fanon, F. (1967). *On national culture*. New York: Groove Publishers.
- Fanon, F. (1988). *Towards the African revolution: political essays*. (Çev. Haakon Chevalier). New York: Grove Press.
- Gikandi, S. (1996). *Maps of Englishness: writing identity in the culture of colonialism*. New York: Columbia University Press.
- Halperin, S. (2020). *Neocolonialism*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/neocolonialism>.
- Kumar Nag, S. (2013). *Fighting neocolonialism: A case study of the selected novels of Ngugi Wa Thiong'o*. Epiphany (ISSN 1840-3719): Vol. 6, No. 1.
- Masilela, N. (1979). *Ngugi wa Thiongo's Petals of Blood*. Ufahamu: A Journal of African Studies. California Digital Library. <http://escholarship.org/content/qt5z69c888/qt5z69c888.pdf>. Erişim Tarihi: 21 12 2016.
- Nkrumah, K. (1974). *Neo-colonialism: The last stage of imperialism*. Bedford: Panaf.
- Pozo, M. A. (2004). *An interview with Ngugi Wa Thiong'o*. <http://www.postcolonialweb.org/poldiscourse/pozo3.html>
- Thiong'o, N. W. (1972). *Homecoming: Essays on African and Caribbean Literature, Culture and Politics*. London: Heinemann.
- Thiong'o, N. W. (1977). *Petals of Blood*. London: Heinemann.
- Thiong'o, N. W. (1981). *Writers in politics: Studies in African literature*. Nairobi: East African Publishers
- Thiong'o, N. W. (2011). *Decolonising the mind: The politics of language in African literature*. London: James Currey Ltd / Heinemann.
- Uwasomba, C. (2006). "The politics of resistance and liberation in Ngugi wa Thiong'o's *Petals of Blood and Devil on the Cross*," The Journal of Pan African Studies, volume:1, no: 6, p. 94-105.
- Williams, P. (1999). *Ngugi's wa Thiong'o*. Manchester: M U P.